

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Lvdovici Molinæ, E Societate Iesv Theologiae Doctoris, &
Professoris, Commentaria, In primam D. Thomæ partem**

Molina, Luis de

Lugduni, 1622

Articvlvs II. Vtrum dicendum sit tres personas esse vnius essentiæ. artic.
2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73915)

Posita est etiam in definitione pars illa, qui eam confert aut conferre potest, quoniam donum duobus modis sumitur. Vno, vt est idem, quod datum actu liberaliter, quo pacto ex tempore & non ex aeternitate personis diuinis conuenit esse donum, cum ex tempore, & non ex aeternitate dentur creaturis. Altero modo pro re, cui non repugnat dari liberaliter, quo pacto ex aeternitate eis conuenit esse donum per comparationem ad creaturas, vt Augustinus 3. de Trinitate cap. 14. 15. & 19. affirmat, quatenus ex aeternitate eis non repugnat dari liberaliter. Haec secunda acceptio doni frequens est: dicimus enim regem habere multa dona, quae dare possit, & sponsum habere parata dona sponse. In eaque significatione excitatur potissimum hoc loco quaestio proposita.

Ex dictis facile erit intelligere, tam Filio, quam Spiritui sancto, conuenire rationem doni per comparationem ad creaturas. Filius namque est Patris per originem; tamquam eius a quo procedit, Paterque potest eum liberè conferre hominibus, imò reipia per incarnationis mysterium in eorum salutem ac redemptionem eum illis contulit. Iuxta illud Esaiæ 9. *Filius datus est nobis*, ac illud Ioan. 3. *Sic Deus dilexit mundum, vt Filium suum unigenitum daret, vt omnis qui credit in illum non pereat*. Spiritus sanctus quoque est Patris & Filij per originem, tamquam eorum a quibus procedit, Patrisque & Filij est eum liberè conferre hominibus, reque ipsa illum contulerunt, vt homines sanctificaret pluribus donis, iuxta illud ad Rom. 5. *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum, qui datus est nobis*, & Ioan. 14. *Aliu paracletu dabit vobis*.

Dubium est hoc loco, vtum quemadmodum Filius & Spiritus sanctus habent rationem doni, ita quoque Pater, & Deus communis tribus personis, habeant rationem doni. Pars, quae negat, suaderi potest, quia donum debet esse dantis: Pater autem, & Deus, quia Deus, non sunt alicuius alterius, quemadmodum Filius & Spiritus sanctus sunt alterius per originem.

Pars verò quae affirmat, potest probari, quia Pater, & Deus communis tribus personis, imò & tres personae diuinae, in hac vita dant seipias per cognitionem & amorem, iuxta illud Ioan. 14. *Ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus*: in alia verò vita conferunt se in primum: ergo habent rationem doni comparatione creaturarum. Confirmatur ex Augustino 15. de Trinitate cap. 19. dicente, *Spiritus sanctus ita datur, sicut Dei donum, vt etiam se ipsum det sicut Deus*.

Pro solutione huius dubij sciendum est, tribus modis, quod ad praesens institutum attinet, dici aliquid alicuius, & quemuis eorum sufficere ad rationem doni, vt D. Thomas artic. 1. ad primum docet. Primus est, per identitatem: quo pacto Augustinus super Ioan. *Quid, inquit, iam nunc est, quam tu*. Secundus est, per possessionem, quo pacto seruus, aut equus dicitur domini sui. Tertius, per originem, quo pacto Filius dicitur esse Patris, & Spiritus sanctus Patris & Filij.

Ad dubium ergo dicendum est, Patrem, ac Deum habere rationem doni respectu creaturarum, quatenus liberè dant, ac communicant se creaturis, vt argumenta quibus pars, quae affirmat, confirmata est, satis probant. Eodemque modo Filium esse donum, non solum quatenus datur a Patre, à quo est per originem, sed etiam quatenus liberè seipsum dat. Quod idem dicendum est de Spiritu sancto.

A Ad argumentum, verò, quo pars, quae negat, confirmata est, dices. Ad rationem doni non requiri, vt sit alterius, sed satis esse, si sit dantis per identitatem.

Ex dictis patet, donum in diuinis, si sumatur, vt donum dicitur esse dantis per identitatem, esse quid essentiale, conuenireque essentiae & personis. Si verò sumatur, vt dicitur esse dantis per originem, esse quid personale, conuenireque tam Filio, quam Spiritui sancto. His si adiungas, Spiritum sanctum peculiari quadam ratione dici donum, quatenus vi suae processionis procedit vt amor, amor autem conuenit, vt sit primum donum, eò quod per amorem cetera donantur, inuenies, donum in diuinis, quatenus significat quid dantis per originem, vi suae productionis procedens peculiari quadam ratione vt donum, esse proprium nomen Spiritus sancti: de formalique significare relationem originis per voluntatem propriam Spiritui sancto, addere verò non repugnantiam, vt liberè detur ab eis, à quibus ita est per originem, quae non repugnantia negatio quadam est, enve rationis.

Argumentum partis negantis. Doni nomen quae ratione essentiale quae personale commune Filio & Spiritui sancto, & quae proprium Spiritui sancti.

QUESTIO XXXIX.

De personis ad essentiam relatis.

ARTICVLVS I.

Virum in diuinis essentia sit idem quod persona.

Absolute tractatione de personis in particulari, comparat deinceps Diuus Thomas personas ad diuersa. Atque in hac quaest. ad essentiam. Quanta autem identitas sit inter essentiam & personas, quod hoc artic. quaeritur, disputatum fuit late quaest. 28. art. 2. Confirmari autem potest de fide esse personas non distingui realiter ab essentia ex illo Ioan. 10. *Ego & Pater vnum sumus*, in essentia scilicet. 1. Ioan. 5. *Et hi tres vnum sunt*.

Tres personae vnus essentia.

ARTICVLVS II.

Virum dicendum sit tres personas esse vnus essentia.

Conclusio affirmat, estque Augustini 2. contra Maximum capit. 14. Ratio autem conclusionis est, quia essentia significatur tamquam forma personarum, & persona tamquam habens formam: licet autem in communi vsu loquentium habens formam non dicatur esse forma, dicitur tamen si addatur, aut subintelligatur aliqua proprietates formae. Vt quamuis non dicamus adolefcentem esse ingenij, aut virum esse virtutis, dicimus tamen adolefcentem esse praestantis ingenij, & virum esse virtutis insignis, secundo genitio denotante proprietatem ac affectionem formae. Dicimus etiam virum esse consilij, eò quod subintelligatur magni. Quia ergo essentia significatur tamquam forma personarum, fit, vt licet non aptè dicatur, *tres personas esse essentia*, aptè tamen dicamus, *esse essentia vnus*: eò quod ille genitiuus, vnus, denotet proprietatem essentiae, nempe esse vnam, ac indiuisam in tribus personis: quare sensus praedictae

Vna essentia est trium personarum.

Ratio doni & Filio & Spiritui sancto comparatione creaturarum conuenit.

In Pater & Deus, quia rationi habeant, Argumentum partis negantis.

Tribus modis dicitur alicui, quod alicui, & quibusque ratione doni sufficit.

Dubij explicatio.

dicta propositionis est, tres personae habent unam ac indivisam essentiam. In eodem sensu haec quoque est concedenda, una essentia est trium personarum. Haec tamen, tres personae sunt ex una, aut de una essentia, concedenda non est: eo quod propositiones, ex. & de non denotant habitudinem formae, sed vel causae efficientis, vel materiae: neutrum autem continet essentiae comparatione personarum.

Tres personae esse ex una, aut de una essentia non est concedendum.

ARTICVLVS III.

Virum omnia essentialia praedicuntur singulariter de tribus personis.

DISPVATIO I.

O loco explicandum esset, quid sit nomen essentialia, personale, & notionale, si quaest. 32. artic. 2. explicatum non fuisset. Merito autem Caietanus & alij admonent, in hoc articulo, solum esse sermonem de nominibus concretis. Dicitur Thomas hanc statuit conclusionem. Nomina essentialia substantia, ut Deus, & Dominus, praedicantur in singulari, & non in plurali de tribus personis. Adiectiva vero praedicantur in plurali. Quod probat ex illa regula, quam quaest. 36. artic. 4. statuimus nempe ut concretum substantium dicatur pluraliter necessarium esse pluralitatem, tam suppositorum, quam significati formalis: ut autem adiectivum dicatur pluraliter, satis esse pluralitatem suppositorum: significatum vero formale nominis concreti essentialis est idem numero in tribus suppositis diuinis. Licet autem D. Thomas hoc loco aliam rationem reddat regulae propositae, magis tamen placet ea, quam cum Scoto loco citato reddidimus, ubi copiose, quae hoc loco dici poterant, explicata sunt.

Conclusio D. Thomae.

Conciliatio quorundam auctorum in symbolo Athanasij, & in Concilio Lateranensi.

Ex conclusione D. Thomae regulae propositae facile erit intelligere rationem conciliandi quaedam dicta in symbolo Athanasij, & in Concilio Lateranensi, cap. Firmiter, de summa Trinitate & fide Catholica, quae primo aspectu videntur inter se contraria. In symbolo namque Athanasij de Patre, Filio & Spiritu sancto dicitur, Non tres aeterni, in plurali, sed unus aeternus, sicut non tres increati, nec tres immensi, sed unus increatus & unus immensus. & infra: Non tres omnipotentes, sed unus omnipotens: c. verò, Firmiter, de eodem Patre, Filio & Spiritu sancto dicitur in plurali, consubstantiales, & coaequales & omnipotentes & coaeterni, &c. Imò eadem personae in symbolo Athanasij etiam dicuntur coaeternae eis verbis: Coaeterna sibi sunt & coaequales. Haec ex dictis in hunc modum sunt concilianda. Athanasius in locis primo loco citatis sumptis nomina illa substantiua, tamen si quaedam eorum, quod non sumantur in terminatione neutra, praeseferant formam adiectiuorum, ideoque negant dici pluraliter de tribus personis: Concilium vero Lateranense idemque Athanasius ubi secundo loco citatur, sumptis illa alia nomina adiectiua, eaque ratione tribuerunt illa tribus personis in numero plurali.

DISPVATIO II.

Virum concedendum sit tres personas diuinas esse tria entia, & virum Pater omnem realitatem ac entitatem, quam habet, communicet Filio.

Dicitur Thomas in responsione ad tertium notat, cum res sit quippiam transcendens, conueniatque personis diuinis non solum ratione essentiae, sed etiam ratione relationis, concedendum esse tres personas diuinas esse unam rem, id est, unam essentiam ipsis communem, & cum vnaquaque earum eadem, iuxta illud Concilij Lateranensis cap. Damnamus, de summa Trinitate est Pater, Filius, &c. & inferius. Quilibet trium personarum est illa res. Praeterea concedendum esse, tres personas diuinas esse tres res, & relatiuae scilicet realiter inter se distinctas.

Bartholomaeus Torres hoc loco eadem ratione affirmat concedendum esse tres personas diuinas, esse unum ens, & tria entia, relatiua videlicet. Ac sane, esto quidem concedere renuant tres personas diuinas esse tria entia relatiua, placet tamen, quod Torres affirmat. Neque enim ens dicitur ab essentia, ut essentia solum dicit naturam communem suppositis aut indiuiduis, sed ab entitate, ut entitas commune quod est absolutis & relatiuis, quae talia sunt, & tam naturae communi, quam proprietatibus personalibus, principiiue indiuiduantibus conuenit: quippe cum ens, & res aequè late pateant, idemque videantur significare. Haec quod attinet ad primum eorum, quae proposita sunt.

Quod vero attinet ad secundum, Torres hoc loco ait, distinguendum esse de realitate ac entitate. Et quidem si licet sermo de realitate ac entitate absoluta, concedendum esse, Patrem communicare Filio omnem realitatem ac entitatem, quam habet. Si vero de relatiua, negandum id esse: quoniam paternitatem ei non communicat. Quare si sermo sit de realitate & entitate, ut relatiuam & absolutam ambitu suo continet, negandum erit, Patrem communicare Filio omnem realitatem ac entitatem quam habet. Quibus consonat illud Concilij Florentini in literis sanctae vniouis, in decreto de processione Spiritus sancti: Omnia quae Patris sunt, ipse Pater unigenito Filio suo gignendo dedit, praeter esse Patrem.

Fortè dici melius posset, Patrem communicare Filio omnem rem, & omnem entitatem, quam habet, sed non quoad omnem modum realem, quem res illa habet. Ratio est, quoniam cum in Patre sit vnica simplicissima res realis, vnicaque simplicissima entitas realis (tamen si illa habeat plures modos, rationeue reales, virtute tamen inter se distinctas) sanè si Pater Filio communicat rem illam, quoad aliquem modum realem illius, nempe quoad rationem formalem essentiae, omnem rem, quam habet, illi communicat: quia habet vnica simplicissimam rem, eamque illi verè tribuit, licet quoad omnem modum realem quem illa habet. Cui sententiae congruit illud Ioan. 16. Omnia quaecumque habet Pater, mea sunt. Quamuis exponi id possit, quasi ibi sit sermo de perfectionibus Patris, quas Filius dicit suas esse, eaque communicare Spiritui sancto: ratio verò realis relatiua perfectio non est.

Quod si quis ita argumentetur, Pater habet realitatem, quae realiter distinguitur à Filio: illam quae non

MOL
In
D

Officio
Thomae

Pater dicit
omnem rem
omnem entitatem
omnem modum realem
omnem modum realem quem illa habet

Obiis
non